СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 194. — Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 21. серпня, 1923.

VOL. XXXI. — No. 194. — Jersey City, N. J., Tuesday, August 21, 1923. — THREE CENTS

АМЕРИКАНЕЦЬ КАЖЕ, ЩО ФРАНЦУСЬКА ОКУПАЦІЯ РУРЩИНИ СЕ ПОВНА НЕВДАЧА

ВАШИНГТОН, Д. К., 19. серпня. — Бувший урядовець державного секратаріяту з часу адміністрації Вилсона, Безил Майлс, прислав з Парижа звіт про французьку окупацію Рурщини на основі звідомлень на тамошньому конгресі Міжнародньої Торговельної Палати.

У звіті каже, що французька окупація Рурщини, се повна невдача для Франції, бо виказуе недобір. До того „пасивна резистенція" (опрі при помочі безчинности) майнерів в Рурщині, казав він, такий сильний, що Франція не всилі його зломити, а тимсамим не всилі змінити свого прикрого становища в німецькому нападеному краю.

Далі він заявив, що на основі своїх дослідів може ствердити, що економічне становище Німеччини всетаки найліпше з усіх держав в Европі, дарма, що її нищить Франція своїми наїздами, і що німецька валюта цілком угала.

Німеччина, каже Маулс, не знищена наїздами вчасі світової війни; становище її промислу добре; і тому, якби тільки Німеччина мала змову, то скорше прийшла би до себе і привернула би економічний добробут скорше аніж другі краї, а з окрема швидше від Франції й Англії.

ПЕРЕГОВОРИ У СПРАВІ ВІДВЕРНЕННЯ СТРАЙКУ В АНТРАЦИТОВОМУ ПРОМИСЛІ

ЕТЛЕНТИК СИТІ, Н. Дж., 19. серпня. — Завтра зачнуться між представникамо власників копалень твердого угля і представниками майнерів у справі полагоди страйку, який заповіджено на 1-ого вересня с. р. в цілому промислі антрацитового угля.

Переговори будуть вестися головно у справі платень 155,000 антрацитових робітників, але також будеться обговорювато справу „отвертої шапи" (допускання неюнійних робітників) і справу „чек оф (стягання юнійних оплат майнерів при виплаті платень).

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА КУЛИДЖА З МІНІСТРОМ МЕЛЛОНОМ

ВАШИНГТОН, Д. К., 20. серпня. — Президент Кулидж відбуде нині довшу розмову з мінісром скарбу Меллоном, котрий вернувся з Европи.

Він обговорять з ним справивиконування прогібіцiйних законних постанов і справи аліянтських довгів Америці.

Запевняють, що Меллон заявить президентови, що він і надалі останеться в його кабінеті.

РЕПУБЛИКАНСЬКІ ЛІДЕРИ ПРО КУЛИДЖА

ВАШИНГТОН, Д. К., 20. серпня. — По першому тижні адміністрації нового президента Калвина Кулиджа кажуть лідери републиканської партії, що він не виявив жадної своєї програми, а тільки приняв загально політичну спадщину по Гардингу.

Вони кажуть, що як Кулидж був для них загадочний давнійше, такий остався і тепер яко президент.

ПОПРАВА ВІДНОСИН В ПРОМИСЛІ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

ВАШИНГТОН, Д. К., 19. серпня. — Генеральний директор бюра праці в мінісерстві, Джож, заявив у свому урядовому звідомленню, що стан промислу в цілих Злучених Державах тепер знову правильний і вернувся вже до давніх здорових основ.

ЗРІСТ РУХУ НА ТЯГАРОВИХ ЗЕЛІЗНИЦЯХ В АМЕРИЦІ

ВАШИНГТОН, Д. К., 20. серпня — З урядових зіставлень виходить, що рух на тягарових зелізницях в Злучених Державах постійно зростае.

За перших 6 місяців сього року тягарові зелізниці в Злучених Державах перевезли більше набору аніж колинебудь давнійше в томусамому часі.

ВИВІЗ З ЕВРОПИ ДО АМЕРИКИ РОСТЕ

ВАШИНГТОН, Д. К., 19. серпня. — Мінїстерство торговлі звідомлюе, що в перших шести місяцях сього року ввіз продуктів з Европи до Америки збільшився о 40%.

Вивіз товарів з Америки до Европи в томусамому часі зменьшився о 4%. Се наслідком фінансової кріаи, яка тепер царить в европейських державах.

СІМОХ ОПРИШКІВ ОГРАБИЛО 170 ГОСТИЙ В РЕСТОРАНІ В ДІТРОЙТ

ДІТРОЙТ, МИШ., 19. серпня. — Тут бандити доконали нині смілого нападу і грабунку.

Сімох опришків впало до ресторану Еллендейл, де було 170 гостий.

Вони звеліли гостям, мущинам і женщинам, піднести руки вгору і станути в ряд. Потім всіх ограбили з гроший, золота і дорогих камінів. Загалом награбили вони в публики добра на $25,000.

Опісля всі опришки втікли в украденому автомобілі.

В Манров, Миш., один з опришків убив полісмена, котрий 5 разів стріляв до автомобіля.

Дітройтська поліція видала алярм на погоню за опришками.

Кажуть, що серед них пізнано одного бруклинського злодія, Германа Саколоса.

ЖІНКА ВИГРАДА В ПОЕДИНКУ З МУЖОМ.

Водном париськім шпитали лежить тяжко покалічений ножем мущанин Біянкі. Знали його серед сусідів з того, що любив добре напиватися, та по пяному сваритися зі своею женою, котре, теж не була від одного ні другого. Звичайно Звичайно сварки межи подругами вибухали в ночі. Тепер муж в шпитали смертельно ранений в плечі ножем. Його рани се наслідок поєдинку зі своею женою. Поєдинок мав відбутися в опівночі, як мух вернув з пiятики та зайшов в сварку зі своею женою, теж пяною. Муж, покладаючися на свою силу, бився голіруч, тоді як жінка, звичайно, слабша від мущини взяла до рук велику кухонну ножаку. В поєдинку показалося, що й мужеська сила не богато вдіє на жіночу слабість, коли ся послідна добре узброена та ще до того дуже метка. Три рази жінка пробила свого мужа в плечі. Як йому вдалося скалічити жінку тим самим ножем в руку, вона кинула зброю, і поєдинок скінчився. Мужеський гонор був вратований, але мужа треба було сейчас відставити до шпиталю, бо інакше бувби помер від упливу крови.

ПЕРЕМІНА ДЕКОРАЦІЇ.

На місце Раковського головою совіта народніх на Україні Чубаря. Це нове призначення з боку українських національних інтересів не може бути визнано корисним придбанням в жадний спосіб.

Призначений тепер головою совіту народніх комісарів Чубар, хоч з походження й являеться „малоросом", ніколи виразно своєї національної лінії не зазначав. Являючись лише рядовим членом комуністичної партії, позбавлений більшого авторітету й впливу, він очевидно в своїй роботі буде слухняно виконувати всі накази й вказівки Москви.

ФРАНЦУЗЬКА ПОЗИЧКА БЕЛЬГІЇ.

Париж, 17. серпня. — Французький міністер фінансів та віцедиректор бельгійського банку вже згодилися про високу та умови сплати нової французької державної позички Бельгії.

Позичка виносить 400 міліонів французьких франків. буде давати процент відсотників та буде сплачена за 10 літ. Маеться її зужити виключно за сплаченне бельгійських закупів у Франції.

СТАРОСТВО ПЕРЕСЛІДУЕ КООПЕРАТИВУ.

Кооператива „Праця" в Пятничанах, бобрецького повіту, зголосила дня 27. марта ц. р. в старостві в Бібрці торговлю мішаних товарів та просила о видачу „промислової карти". Закон постановляє, що таке зголошення для ведення торговлі вистарчає і не треба ждати з розночаттям її до часу видачі промислової карти. Та старосту в Бібрці не обходять ніякі закони. У него, певне, понад всі закони, найважніщий закон: не допустити на українській землі навіть до економічних асоціяцій. Мимо згаданого зголошення, карае староство письмом з дня 16. мая ц. р. ч. 8960 склепаря кооперативи п. Андруха Горбатого і 4-ох инших членів Управи кооперативи в Пятничанах карою 50.000 мп. за „виконування торговлі мішаних товарів, не маючи до того управнення промислового". Старості виясньовано, що це не п. Горбатий, а кооператива „Праця" веде відносну торговлю, однак староста умисне не принимае цего до відома.

БЛЯМАЖ НАКАЗАНОГО ПОСЛА ІЛЬКОВА.

Перед кількома тижнями сти в Долинсвтдаоицвча ИАм польські адміністраційні власти в Долині зааранжували віче для кс. Ількова. Жандарми, тайні агенти, наказні війти зганяли людей. А що це був ярмарочний день, зійшлося доволі багато селян, щоби придивитись чудасії. Польська місцева організація відступила на віче даром салю „Сокола". О це постарався здитинілий аранжер хлібоїдщини, нещасний адвокат Сев. Данилович. На віче зявилися і наші долинські громадяне. О. Лада, п. Бойдуник і другі вияснили, хто це такий кс. Ільків, чиїм він „послом", які школи заподіяв він нашому народови. Розсіяні по салі тайні агенти старалися тероризувати бесідників, грозячи арештовання. Та це нічого не помогло. Ухвалено резолюції в справі українського шкільництва, кольонізації і т. д. і рішено вислати на руки голови Українського Посольського Клюбу Зах. Земель України.

НЕЧИСТА СОВІСТЬ.

З Данціга доносять, що з приводу розліплювання комуністичних плякатів в Сопотах повстала серед сопотських літників паніка. Половина з них вже опустила непевний грунт.

РЕВІЗІЯ В ЧИТАЛЬНІ В ЗНЕСІННЮ.

В згідню дня 29. липня ц. р. було засідання членів читальні „Просвіти" в Знесінню к. Львова в справі пляну будови читальняного дому. Після засідання, коли більшість членів розійшлася, впало до льокалю читальні кількох, які сейчас взялося переводити там ревізію. Робили страшливі „уржендові міни", студіювали статут читальні, закидували протистатутові діла, яких не було, а в кінци казали секретарці Виділу їм всі книги і документи читальні. Довго між книгами нишпорили, а потім забрали їх на постерунок і до тепер не хотять віддати. На жалобу в Дирекції поліції у Львові нема ніякої відповіди.

НОВИЙ ВОЄННИЙ ВИНАХІД.

В Берліні винайдено новий панцир, який не пропускає жадних куль. На днях відбувалася проба того панцира в той спосіб, що в новонинайдений панцир одягнуто поліцая і стріляно до нього з крісів. Присутна публика з острахом приглядалась ризиковному експериментови, але поліцай заявив, підчас стрілу відчував тільки легкі удари. Панцир є дуже легкий і не вяже свободи рухів.

НЕ ВИСЛІДИЛИ.

Невідомі злодії закралися до помешкання львівського прокуратора Гіртлера, відомого специялиста від політичних процесів. Забрали гардеробу його дружини вартости кількадесять міліонів.

НАРОДНИЙ РУХ В БАРАЖЧИНІ.

Збаражський повіт ледви глипить. По селах робота зводиться до театральних вистав, які від часу до часу устроюють поодинокі аматорські гуртки.

В Збаражі відсвятковано цего року річницю смерти Шевченка, діти урядили чотири „Діточі Вечорі". Аматорський Гурток при читальні „Просвіти" відограв „Хмару" Суходольського. От і все.

Є щось 8 товариств в самім Збаражі, та вони майже не подають дознаке життя. На перешкоді стоять і сусіди і свої. Навіть таким невинним театральним виставам староство робить перепони. Та найбільшою язвою байдужність та апатія таки своїх людей. Крім свого „я" ніхто нічого більше не бачить й ні шукає.

ДРУКАРНЯ

УКР. НАР. СОЮЗА „СВОБОДА"

ПРИЙМАЄ ЗАМОВЛЕННЯ НА ДРУКОВАННЄ ТІКЕТІВ, РОЗКИДОК, АФІШІВ, ЧЛЕНСЬКИХ КНИЖОЧОК, СТАТУТІВ, КНИЖОК, КОВЕРТ І ЛИСТОВИХ ПАПЕРІВ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ, ЧАСОПИСІВ І ВСІХ ИНШИХ РІЧИЙ, ЩО ВХОДЯТЬ В СКЛАД ДРУКАРСЬКИХ РОБІТ.

РОБОТИ ВИКОНУЄМО ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ І НА ЧАС.

ПРОСИТЬСЯ ВСІ ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗА УДАВАТИСЯ ЗІ ВСЯКИМИ ЗАМОВЛЕННЯМИ ДО СВОЄІ ВЛАСНОЇ ДРУКАРНІ НА АДРЕСУ:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ФРАНЦУСЬКИЙ ПРЕМІЄР ХОЧЕ УДЕРЖАННЯ ПРИЯЗНОГО ПОРОЗУМІННЯ ФРАНЦІЇ З ВЕЛИКОЮ БРИТАНІЄЮ

ПАРИЖ, 19. серпня.—Нині промовляв французький премієр Пуанкаре в Тарльвіль, де 4 роки вчасі світової війни була німецька головна військова кватира.

Він пригадав кілько се місто перетірпіло підчас війни від німецьких наїзників, а потому заявив, що Франція не відступить від своеї заборчої політики супроти Німеччини, за якою, карав, заявились обі палати французького пабляменту і весь нарід.

На домагання Англії, щоби Франція забралася з Рурщини, сказав івн, що Франція сього не зробить, але всетаки він радить Англії, щоби далі оставала в прязному порозумінню з Францією, а не умовлялась окремо з Німеччиною. Франція, казав він, обстоює се порозуміннє і він вважає злочином всяку агітацію проти нього.

Вкінці ще раз заперечив, начебто Франція вела заборчу політику, зазначуючи, що вона дбає тільки про добро Европи.

Також при сій нагоді наскнув на се, що британський промисл вжескористав з французької окупації Рурщини, бо з того часу побільшився заграничний вивіз продуктів з Англії, а рівночасно і зменьшилось число безробітніх в Англії.

ПРЕМІЄР ІРЛЯНДІЇ ЛІТАЄ НА ПЕРЕДВИБОРЧІ ЗБОРИ

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 19. серпня. Премієр ірляндського міністерського кабінету Виллієм Косгрейв, промовляв нині на вічу в Еннис, а відтам перелітів на передвиборче віче до Карлов військовим літаком. В Еннис воголосив він промову до 1000-ної громади, в якій критикував політику Де Валлери.

СИН ДЕ ВАЛЕРИ ГОВОРИТЬ НА МІТИНҐУ

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 19. серпня. — Нині промовляв тут на передвиборчих зборах, які скликали републиканці, син Імона де Валери, молодий хлопець, Вівіен де Валера.

Він сказав, що ірляндська влада може убити всіх републиканських провідкників, але не вбє духа вільности Ірляндії.

Віче відбулось спокійно. Влада не перепиняла свободи слова.

ІРЛЯНДІЯ 53-ІМ ЧЛЕНОМ ЛІГИ НАРОДІВ

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 19. серпня. — Дня 3-ого вересня с. р. збереається нова річна сесія Збору ЛігиНародів.

В сьому Зборі мають вже взяти участь представники Ірляндської Вільної Державн. Ірляндія буде 53-тьою державою, що належить до Ліги Народів.

Перед приняттем Ірляндії в члени Ліги її представники будуть візвані пере „комітет шести Ліги, якому мають виказати, що Ірляндія независима держава; що має усталені границі, конституцію і законне правительство.

Независимість Ірляндії могла би оспорювати тільки Велика Британія, але вона її признала, так се питанне усуваеться.

АПЕЛЮЮТЬ ДО РИМСЬКОГО ПАПИ У СПРАВІ ДЕ ВАЛЕРИ

РИМ, 19. серпня.—Кількох визначних ірляндських патріотів звернулось до римського папи Пія XI. з апелем, щоби інтервенював у справі освободження провідника ірляндських републиканців Імона де Валери, которого недавно увязнила ірляндська влада.

На сей телеграфічний апель відповів секретар папи кардинал Гаспаррі, що він сподівається, що ірляндська влада буде трактувати Де Валеру по людському.

ФРАНЦУСЬКА ВДЯЧНІСТЬ

ГЕЛЗЕНКРІХЕН, Німеччина, 19. серпня. — Французька окупаційна влада увязнила 17 членів німецької майнерської огневої сторожі і прогнала їх до неокупованої Німеччини.

Вязні не могли надивуватися французькій вдячности, бо вони в 1906 році виратували в Альзації 400 французьких шайнерів, яких був захопив огонь в копальнях.

ПОПУЛЯРНІСТЬ ГІНДЕНБУРГА В НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН, 19. серпня. — Польський маршал фон Гінденбург виїхав на ваканції на лови до Баварії.

По дорозі великі товпи народу витали його оваційно.

ДРУКУЮТЬ

БЕРЛІН, 19 серпня. — Новий німецький міністер скарбу Гелбердінг заявив, що на другий тиждень надрукує нових 20 трилійонів (20,000,000,000,000) німецких паперових марок, а в слідуючий тиждень знову 46 трилійонів.

Тепер німецьких марок 5 міліонів за долара, а по збільшенню безмірного числа паперових марок їх будуть давати далеко більше за доляра (тільки ніхто не схоче купувати).

БОЛЬШЕВИКИ КАЖУТЬ, ЩО ДО 5 ЛІТ НЕ БУДЕ НЕГРАМОТНИХ В РОСІЇ

МОСКВА, 19. серпня. — Жінка комісаря судівництва, Анна Гергіївна Курская, заявляе, що большевицька комісія для винищення неграмотности в Росії довершить ще сього року великого діла, бо вивчить через свої курси 2,000,000 неписьменних читати і писати.

Одначе ще останеться, каже вона, до 70 міліонів неграмотних, яких комісія хоче навчити грамоти до 5 літ.

Тоді, каже Курская, не буде вже неграмотних в Росії.

"SVOBODA" [illegible]
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents the copy.
One year $ 7.00
Six months $ 3.75
Three months $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.
One year $10.00
Six months $ 5.00
Three months $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.
На рік $ 7.00
На пів року $ 3.75
На три місяці $ 2.[illegible]
В Джерзи Сіті і за границею.
На рік $10.00
На пів року $ 5.[illegible]
На три місяці $ 2.[illegible]

За зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": [illegible] Montgomery, [illegible]
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НА РОЗДОРОЖУ.

Інтерес до політичних проблем широких кол громадянства являється з кожного погляду явищем позитивним, явищем, яке свідчить про високий культурний рівень даної суспільности. Збільшення й поглиблення такого інтересу можна тільки витати. Але є інтерес і інтерес. Є інтерес, який являється наслідком жвавої і активної участи громадянства в політичному життю, який викликаний з загальним піднесенням його культурности. А поруч з тим є інтерес, який виникає на ґрунті млявости і невироблення політичного життя, який виявляється в нездоровому політикуванню, в будованню ріжноманітних політичних концепцій й проєктів домодільного характеру, в вирішуванню всіх проблем за допомогою двох трьох загальників, які набувають характер аксіом.

Доводиться констатувати, що той інтерес, який виявляють до політичного життя ширші кола нашого громадянства, те орієнтовання, яке вони виказують при сьому, не мають тих прикмет, які характеристичними являються для культурного громадянства. Панує у нас атмосфера нездорового політиканства, будування домодільних фантасматорій, розвязування всіх проблем й справ за допомогою утертих загальників.

Таким загальником поміж иншим стало питання про нашу орієнтацію. Не зважаючи на те, що боротьба за нашу державність, яка тяглась на протязі пяти років, мусіла би, здається, утворити розуміння того значіння, яке мають власні сили народу, питання про орієнтацію для ширших кол нашого громадянства залишається справою, яка стоїть в центрі уваги, справою, яка дає шлях до розвязання всіх питань національної роботи. Для ширшого загалу нашого громадянства питання про лінію нашої роботи розвязується не в тому напрямі, як власними силами дійти до здійснення національного ідеалу, а в напрямі розвязання питання, за чиєю допомогою ми осягнемо це здійснення наших завдань. А о скільки історична доля поставила нас між двома народами, які безпосередньо заінтересовані в нашій території, між Росією й Польщею, о скільки всяке рахування на піддержку й допомогу Польщі являється до очевидности абсурдним, о стільки для прихильників такого методу будування національної тактики являється недопустимим й неможливим всякий виступ проти Росії. Адже це є єдина можлива орієнтація для нас... Адже всякий виступ проти Росії, всякі міркування про ілюзоричність й безпідставність надій на неї є вода на польський млин, є замасковане польонофільство...

До таких висновків приходять ті, що рішають питання про національну катику за допомогою загальника орієтацій. Утворюють вони серед громадянства атмосферу, при якій нема можливости перевести повну критичну аналізу нашої ситуації, намітити повно й всебічно ті шляхи, якими мусимо йти.

А між тим аналіза тої аксіоматичної тези про необхідність й неминучість для нас тої чи иншої орієнтації виявляє, що ця теза лише порожне місце. Питання про нашу орієнтацію належить до тих питань, які тепер взагалі повинні зійти на задній плян. На першому місці мусить станути під теперішню хвилю справа організації й нагромадження власних національних сил. Мусимо памятати, що кожен національний здобуток, тим паче здійснення повноти нашого національного ідеалу, у першу чергу спірається лише на елементарній силі народніх мас. Ніякі комбінації, жадна чужосторонна допомога не може заступити конечної й необхідної для реалізації наших домагань власної національної сили й організації. Коли в результаті чужої навали й поразки, завданої нам, організація наших власних сил перебуває в оплаканому стані, коли в сій области лежить перед нами необмежене поле для роботи, розмови про орієнтації являються цілком непотрібними й зайвими. Тим паче зайвими й непотрібними являються методи будування національної роботи й тактики, виходячи з певної орієнтації. Цей загальник мусить бути загалом знятий з того центрального місця, на якому він стоїть для ширших кол нашого громадянства. Перед нами завдання організації власних сил. На це повинна бути звернена увага в першу чергу. „Громадський Голос".

ЗА УКРАЇНСЬКІ ВИСОКІ ШКОЛИ У ЛЬВОВІ.

Петиція українських інституцій і громадян до польського сойму й сенату.

(Від власного кореспондента).

„Найповажнійші українські наукові і культурно-освітні інституції та представники українського громадянства, бажаючи забезпечити українській науці спроможність розвитку в межах польської держав, а українській молоді спроможність науки в рідній мові, звертаються до Високого Сойму (Сенату) з проханням ухвалити закон в справі заснування у Львові державного українського університету і державної української політехніки шляхом удержавлення істнуючого вже у Львові українського приватного університету та істнуючої української приватної політехніки".

Так зачинається петиція до польського сойму й сенату, яку підписали: Наукове товариство ім. Шевченка, Товариство Просвіта, Товариство українських наукових викладів ім. Петра Могили, Товариство Учителів вищих шкіл Учительська Громада, Українське Педагогічне Товариство, Взаїмна Поміч українських правників, Українське Технічне Товариство, Союз Українських адвокатів, Українське лікарське товариство, Товариство українських священиків ім. св. Апостола Павла, Ректорат Духовної Семинарії, Гр.-кат. Митрополича Консисторія, а також 31 українських громадян.

Далі в петиції представляється історія дотеперішних заходів українського громадянства за високі школи для української молоді у Львові,—історія заходів, які довела до заснування українського приватного університету і української приватної політехніки у Львові.

Петиція покликається на права, які мав український нарід у львівськім університеті під Австрією, а також на закон польського сойму з 26. вересня 1922 р. про воєводську автономію, де в артикулах 24-ім і 26-ім сказано, що польський сойм має рішити про заснування українського університету.

Кінчиться петиція отсими словами:

„Предкладаючи се прохання, являємося висловниками почувань і бажань цілого українського громадянства в Галичині, Волині, Підляшу, Лолїссю і Холмщині, яке нетерпеливо виждає хвилі, коли для української молоді стане можливе посвятитися науковій праці в державних академічних школах. Українське громадянство вірить, що Високий Сойм (Сенат) заспокоїть ті горячі бажання, сповняючи тим самим акт справедливости супроти українського народу і творячи діло високої культури о трівких додатніх наслідках".

• • •

Історія сеї петиції така:

Як я вже Вас повідомляв у свій час, в місяці лютім сього року на нараді представників українських партій, інституцій і громадянства рішено утворити окрему установу, яка дбала би про українські приватні високі школи. Ся установа дістала назву: **Кураторія Українських Високих Шкіл у Львові.**

Кураторія виробила і подала на зареєстрування до львівського воєвідства свій статут, в якім сказано, що кураторія має за ціль: „основувати, відносно утревалювати українські приватні високі школи у Львові, вивіновувати їх матеріяльно, придбати для них приміщення та наукові засоби і забезпечувати їх абсольвентів".

Рівночасно кураторія виробила висше згадану петицію, яку предложила ширшій нараді і на основі ухвали на тій нараді вислала під датою 30. червня до польського сойму й сенату.

• • •

Кругом сеї петиції розгорілася в українських часописях у Львові різка полеміка.

„Діло", орган української народньої трудової партії, називає факт висилання петиції **помилковим кроком;** каже, що справа українських високих шкіл під Польщею є справа **політична** і тому за сю справу не повинен був братися чинник **неполітичний,** яким є кураторія Українських Високих Шкіл у Львові; докоряє кураторії, що вона звернулася до польського сойму й сенату безпосередно, а не через українську парляментарну репрезентацію; бачить велику хибу петиції в тім, що під нею нема підписів установ і громадян Волині, Холмщини, Підляша й Підлісся, так що петиція має через те тільки галицький характер; в кінці закидає змістови петиції, що її автори не могли здобутися на инший тон, ніж тон подань до цісарсько-королівських австрійських канцелярій.

Инші українські часописи осуджують петицію ще різкійше.

До сеї зовсім справедливої критики я не буду додавати моїх уваг. Прошу тільки читачів звернути увагу на останній уступ петиції, який я навів у цілости, а при тім мати на увазі, що се пишуть українські установи й українські громадяни до польського сойму й сенату, отже до законодатної установи польської держави, тої держави, яка являється непримиримим ворогом українського народу. Як може через уста Українця перейти слово, що він **вірить,** що польський сойм і сенат сповнять бажання українського народу!

• • •

А тепер найхарактеристичнійша і найсумнійша річ: як та часть українського громадянства, яка зійшла з лінії боротьби за визволення українських земель зпід Польщі, щораз більше запутується в своїй політиці, запутується і розбивається.

Як відомо, на останнім Народнім Зїзді верх в українській народній трудовій партії взяли ті елементи, які стоять на тім, що тепер треба покинути боротьбу за визволення українських земель зпід Польщі і домагатися автономії українських земель під Польщею. Сю нову політичну лінію заступає також „Діло".

І щож ми бачимо? Під згаданою петицією підписаний голова Народного Комітету д-р Володимир Охримович і заступник голови д-р Володимир Бачинський, оба найвизначнійші і найвідповідальнійші речники „автономічної орієнтації", — а „Діло", орган Народнього Комітету, де щодня читаємо оборону тої „автономічної орієнтації", виступало з різкою критикою петиції.

„Діло" пише, що петицію укладали не політики, а „аматори і ділетанти". Чи д-р Володимир Охримович і д-р Володимир Бачинський, голова і заступник голови Народнього Комітету, є на думку свого власного органу не політики, тільки „аматори і ділетанти"?

Нехай би вже бодай політики одної й тої самої автономічної орієнтації ішли одною політичною дорогою, а не давали образу розбиття.

Берлін, в липні 1923.

Д-р Михайло Лозинський.

ЗІ СТУДЕНТСЬКОГО ЖИТТЯ УКР. СТУДЕНТІВ В ЧЕСЬКО-СЛОВАЦЬКІЙ РЕПУБЛИЦІ

(Відгук одного Чеха про українську пісню з нагоди гостини Українського Вільного Університету в Празі — у Подебрадах.)

Ще перед 24. червня, 1923. розвішено великі афіши в купелевім місточку в Подебрадах Ч. С. Р., на котрих виявило оголошенне святочного приїзду Укр. Вільного Університету з Праги до Подебрад, де находиться Укр. Господарська Академія. Українська кольонія в Подебрадах нетерпеливо очікувала означеного дня.

О 12-ій годині в полудне дня 24. червня стацію Подебради переповнила укр. кольонія з Подебрадів. Не довго очікували. Через пять хвилин заїхав поїзд, з котрого видніли вже поздоровлення гостей. З поїзду висіли професори та студентство університету, котрих короткими словами привитав ректор академії, проф. Шовгенів. Радісна була стріча знакомих товаришів та професорів. За стацією був зібраний хор академії, котрий привитав гостей студентським гимном.

По привитанню професори та спілка лікарів пішли оглянути Академію, а відтак на спільний обід.

По обіді хор академічний з Праги та хор Академії відспівали в парку під проводом дірігента З. Сердюка пісні „Прометей" і „Закувала". З грудей ста співаків задзвенів голос так сильний, що здавалося і вітер затих. Товпа цікавих гостей стала глотитися довкола кольонади. Під добре вишколеною рукою дірігента спів випав чудесно. По співі рознеслися гучні оплески зі всіх сторін, та годі було продовжати, бо співаків вже ждав концерт в сали „Залозна". Туди й поперла юрба цікавих.

Концерт почав хор Академії. Менчий кількістю співаків та добре вправлений, він дав чисті, викінчені акорди. Треба підчеркнути також і те, що енергійний дірігент Сирдюк зумів віддати повну красу української пісні з її найчутливійшими та найповнійшими переходами від суму-журби до самої необмеженої веселости та бадьорости. Ми, як чужинці, починаємо пізнавати з ряду концертів, даних хором Академії, що українська пісня се пісня серця, пісня душі. Єдність хору з дірігентом та його рухи майже виривають дзвіночки голосів з грудей співаків. Академічний мужеський хор з Праги більший кількостю, давав великі форте. Підчас співу здавалося, що саля не відповідає силі такого хору. Найгарнійше звучала басова партія. Мішаний академічний хор, слабший від мужеського, вражає непропорційностю складу хору в голосах: баси заглушували жіночі голоси. У дірігента Рощахівського видно було за мало енергії, чи рухи його за повільні; він так і обмежувався показанием такту та темпа. Через те „За річкою, за Дунаєм" вийшло без життя. „Вітер-вітер коло хати" випав чудесно, хотяй альти були за слабі. Праця досить велика, численний репертуар вимагав досить енергії. Коли хори поправлять техніку, то в будучині ті незначні дефекти затруться, і ми надіємося, що еще будемо мати нагоду послухати чудовий мотив української пісні.

День приїзду Українського Вільного Університету до Подебрад був дійсно святочний та повний радощів не тільки для української кольонії але і для нас, Чехів.

Чех.

Подебради, 15. липня, 1923.

ЗДОБУТКИ ОРГАНІЗОВАНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ.

В попередних двох виказах числа членів Українського Народного Союза наші місцеві урядники, члени й читачі могли бачити, як сі члени розміщені по поодиноких місцевостях Злучених Держав.

Поданий нині виказ звертає нашу увагу на другу справу, важну для Українського Народного Союза та для української іміграції в Америці взагалі. Є се розміщенне та сила українського жіноцтва, зорганізованого в сій найбільшій українській організації на іміграції.

Звернемо нині увагу наперед на один факт, що виявився сею табелькою.

Се факт, що з кінцем червня 1923. року було в Українськім Народнім Союзі окрім дітий 13,841 членів, а з того 10,336 мущин та 3,505 женщин. Коли взяти під увагу факт, що на початку 1921. року в нашій організації було 12,274 членів, а з того 9,766 мущин та 2,508 женщин, то покажеться, що Український Народний Союз зріс за той час о 1,567 членів, а то о 570 мущин та 997 женщин. Се вказує ясно, що українське жіноцтва за той час вступало в ряди зорганізованих імігрантів з два рази більшою силою, як се робили мущини.

Се вказує, що українська жінка зрозуміла вагу запомогової організації для себе, що вона зрозуміла, що справа обезпечення родини на случай своєї смерти се не тільки справа, інтерес, мущин, але й в рівній мірі справа женщини. Се показує, що українська жінка на іміграції стала розуміти, що доля вимагає від неї не лишень співати колисанку дитині до сну, але й подбати, аби на випадок смерти матери ся дитина не пішла попід чужі доми беззахороненою сиротою, аби вона не загинула серед лихих людий. Се показує, що українська жінка в Америці починає вже краще розуміти свої нові обовязки, випливаючі з життя в новому краю, серед нових відносин.

Масове приступленне українських жінок до Українського Народного Союза є доказом, що українські жінки зрозуміли своє завданне, а тим самим стали підноситися на висший, кращий, більше певний та повний надії уровень життя. Словом, се доказ, що українська жіноча іміграція зробила поважний крок уперед на дорозі поступу

ЖЕНЩИНИ В АРМІЇ У. Н. СОЮЗА

(Виказ числа членицъ У. Н. Союза в поодиноких містах).

Ч. пор.	Назва місцевости	женщин	мущин	Ч. пор.	Назва місцевости	женщин	мущин
1	Chicago, Ill	165	573	106	Ramey, Pa.	8	18
2	Cleveland, O.	154	288	107	Export, Pa.	8	21
3	Perth Amboy, N. J.	103	225	108	Glen Lyon, Pa.	8	17
4	Jersey City, N. J.	98	383	109	Sayre, Pa.	8	16
5	New York, N. Y.	88	389	110	Holyoke, Mass.	7	32
6	Rochester, N. Y.	79	286	111	Benwood, Pa.	7	31
7	Scranton, Pa.	75	161	112	St. Joseph, Mo.	7	31
8	Philadelphia, Pa.	72	351	113	Yatesboro, Pa.	7	22
9	Ambridge, Pa.	69	130	114	Stamford, Conn.	7	21
10	Wilkes Barre, Pa.	60	132	115	Nesquehoning, Pa.	7	19
11	Auburn, N. Y.	60	137	117	Glastonbury, Conn.	7	13
12	St. Clair, Pa.	59	78	116	Northumberland, Pa.	7	17
13	Allentown, Pa.	56	81	118	Toledo, O.	7	10
14	Newark, N. J.	54	230	119	Peoria, Ill.	7	4
15	Ford City, Pa.	53	112	120	Cohoes, N. Y.	6	39
16	Elizabeth, N. J.	51	250	121	New Britain, Conn.	6	44
17	McAdoo, Pa.	48	82	122	Phoenix, Ill.	6	19
18	Taylor, Pa.	48	89	123	Mayfield, Pa.	6	16
19	Pittsburgh, Pa.	46	164	124	Berwick, Pa.	6	16
20	Carteret, N. J.	46	85	125	Madison, Ill.	6	13
21	Youngtown, O.	45	153	126	Elmira, N. Y.	6	10
22	Shamokin, Pa.	44	144	127	Bairdford, Pa.	6	9
23	Woonsocket, R. I.	43	109	128	Westchester, N. Y.	5	17
24	Bayonne, N. J.	42	120	129	Herkimer, N. Y.	5	20
25	Detroit, Mich.	41	141	130	Port Jervis, N. Y.	5	17
26	Syracuse, N. Y.	40	100	131	Watervliet, N. Y.	5	17
27	Northampton, Pa.	40	39	132	Taunton, Mass.	5	13
28	Providence, R. I.	40	58	133	Central Falls, R. I.	5	10
29	Mahanoy Plane, Pa.	38	54	134	Newton Falls, O.	5	7
30	Monessen, Pa.	37	89	135	Van Voorhis, Pa.	5	6
31	Smoke Run, Pa.	35	62	136	Buffalo, N. Y.	4	50
32	Ansonia, Conn.	35	108	137	Frankford, Pa.	4	39
33	Hamtramck, Mich.	34	130	138	Coatesville, Pa.	4	28
34	Chester, Pa.	33	115	139	New Alexandria, Pa.	4	18
35	E. Youngstown, O.	33	84	140	Westbury, N. Y.	4	17
36	Brooklyn, N. Y.	33	83	141	W. Hammond, Ind.	4	20
37	Baltimore, Md.	31	102	142	S. Deerfield, Mass.	4	19
38	Passaic, N. J.	31	65	143	Far Rockaway, N.Y.	4	9
39	Wilmington, Del.	30	100	144	Cos Cob, Conn.	4	5
40	Lorain, O.	28	46	145	E. Chicago, Ind.	4	9
41	Seymour, Conn.	27	38	146	Hastings on Hudson, N. Y.	4	10
42	McKees Rocks, Pa.	26	80				
43	Avoca, Pa.	26	40	147	Southport, Conn.	4	6
44	E. St. Louis, Mo.	25	47	148	Lyndys Lane, Pa.	4	5
45	W. Pullman, Ill.	24	38	149	Derry, Pa.	3	40
46	S. Bethlehem, Pa.	24	54	150	Breslau, Pa.	3	22
47	Woodlawn, Pa.	24	39	151	Millville, N. J.	3	17
48	Manville, R. I.	23	45	152	New Castle, Pa.	3	16
49	Bentleyville, Pa.	23	37	153	E. Hammond, Ind.	3	18
50	Woodhaven, N. Y.	22	31	154	Troy, N. Y.	3	17
51	Minneapolis, Minn.	21	54	155	Boston, Mass.	3	17
52	Mt. Carmel, Pa.	20	50	156	Niagara Falls, N. Y.	3	16
53	Barnesboro, Pa.	20	—	157	Simpson, Pa.	3	9
54	Johnstown, Pa.	19	123	158	St. Michael, Pa.	3	3
55	Younkers, N. Y.	19	82	159	Joliet, Ill.	3	14
56	New Haven, Conn.	19	66	160	Muskegon H., Mich.	3	8
57	Hazleton, Pa.	19	36	161	Haselton, O.	3	12
58	Centralia, Pa.	18	46	162	Derby, Conn.	3	12
59	Easton, Pa.	18	44	163	Bound Brook, N.J.	3	11
60	Little Falls, N. Y.	18	39	164	Frankford H'gts, Ill.	3	9
61	Palmerton, Pa.	17	41	165	Portland, Oreg.	3	8
62	Rossford, O.	17	37	166	Paterson, N. J.	2	24
63	Carnegie, Pa.	16	116	167	Jeannette, Pa.	2	18
64	Trenton, N. J.	16	56	168	Erie, Pa.	2	12
65	Wheeling, W. Va.	16	36	169	Amsterdam, N. Y.	2	18
66	Clifton, N. J.	16	34	170	Coal Ridge, O.	2	10
67	St. Louis, Mo.	15	66	171	Manchester, N. H.	2	13
68	Rankin, Pa.	15	43	172	Sykesville, Pa.	2	10
69	Akron, O.	14	59	173	Racine, Wis.	2	5
70	Bridgeport, Conn.	14	39	174	Pittsfield, Mass.	2	6
71	Yorkville, O.	14	34	175	New Providence, N.J.	2	4
72	West Newton, Pa.	14	26	176	Etna, Pa.	2	5
73	McKeesport, Pa.	13	58	177	Garrett, Pa.	2	2
74	Rhone, Pa.	13	59	178	Oxford Furnce, N.J.	1	20
75	Olean, N. Y.	13	43	179	Altoona, Pa.	1	22
76	Shenandoah, Pa.	13	54	180	Slickville, Pa.	1	27
77	Gary, Ind.	13	30	181	Binghamton, N. Y.	1	16
78	Raritan, N. J.	13	22	182	Fulton, N. Y.	1	12
79	Phoenixville, Pa.	12	24	183	Vandergrift, Pa.	1	8
80	Lakewood, O.	12	20	184	Norwick, Pa.	1	10
81	Jamaica, N. Y.	11	39	185	Whitestone, N. Y.	1	10
82	Astoria, N. Y.	11	26	186	Canton, O.	1	9
83	Olyphant, Pa.	11	42	187	Sublet, Wyo.	1	7
84	Donora, Pa.	11	23	188	Tomaston, Conn.	1	7
85	Spring Valley, N. Y.	11	13	189	Durhamville, N. Y.	1	5
86	Minersville, Pa.	10	77	190	Titusville, Pa.	—	23
87	New Kensington, Pa.	10	63	191	Bellefonte, Pa.	—	15
88	Utica, N. Y.	10	26	192	Hartford, Conn.	—	21
89	Kansas City, Kans.	10	20	193	Forbes Road, Pa.	—	20
90	Plainsville, Pa.	10	27	194	Iselin, Pa.	—	20
91	Hudson, N. Y.	10	24	195	Coaldale, Pa.	—	19
92	Zanesville, O.	10	24	196	Crompton, R. I.	—	19
93	Peekskill, N. Y.	10	14	197	Ludlow, Mass.	—	18
94	Frackville, Pa.	9	74	198	Kempton, W. Va.	—	6
95	Ormrod, Pa.	9	24	199	Tams, W. Va.	—	11
96	Desloge, Mo.	9	32	200	Danbury, Conn.	—	9
97	Milwaukee, Wis.	9	41	201	N. Tonawanda, N.Y.	—	9
98	Bridgeport, Pa.	9	19	202	Mattituck, N. Y.	—	8
99	Lackawanna, N. Y.	9	21	203	Emerald, Pa.	—	7
100	Locus Point, Md.	9	—	204	Scarbro, W. Va.	—	7
101	Lancaster, N. Y.	8	45	205	Homer, Pa.	—	6
102	Stapleton, N. Y.	8	35	206	Toronto, Ont.	—	4
103	Rome, N. Y.	8	20	207	La Porte, Ind.	—	3
104	Latrobe, Pa.	8	23	208	Kato, Pa.	—	2
105	Nazareth, Pa.	8	34		Разом	3505	10336

ІНФОРМОВАННЄ ПРИ ПОМОЧИ ШАМПАНА.

Німецькі купці, повертаючи до свого рідного краю з Росії, кидають своїм землякам нове освітленнє на гостину Американців в большевицькій Росії. Як сказано, освітлюється сю гостину лишень Німцям, бо в Америці вже давнійше всі думаючі люди додумалися, кілько варта свідоцтва їх власних сенаторів та конгресменів, що вернули з Росії. Та все таки не повадить приглянутися й сьому додатковому свідоцтву про способи большевицької пропаганди.

Як кажуть німецькі купці, большевицькі комісарі, яким так хочеться визнання свого уряду Злученими Державами, постановили добути собі його хитрим способом. Запрошують вони до Росії цілий довгий ряд політиків, підбираючи при тім людий, які даються ловити на полову або людців, відомих зі своєї продажности. Сих великих людий специяльні комісарі розвозять найкращими автами, гостять по палатах банкетами та шампанами, обсипують дарунками і т. п. Рівночасно дорогих гостий держать замкнених від всякої стичности з російським світом, так щоби навіть мимо найкращої волі не довідалися з першої руки про життє-будьє народа, а рівночасно от[illegible] китайським муром від народа напихають як гусаків храбустиньом комуністичної пропаганди про те, якто народ щасливий під большевиками, якто він любить комунізм, як тін чується гейби в раю та вважає всіх комісарів за Мессіїв.

Сказано, в свідомих та несвідомих брехнях комісарських гостий нема нічого нового. Навіть спосіб роблення пропаганди не новий: йогож здавна вживали польські пани, мадярські шляхтичі, московське дворяньство. Як що нового є, то хиба те, що як колись всі свідомі поступові люди знали, яку вагу приписувати такій пропаганді, то нині ті, що вважаються найбільше свідомими та едино поступовими, аж палці облизують, коли можуть помістити в своїй шматці ласий кусочок, якесь свідоцтво безстороннього американського сенатора або подорожного про благодать під большевицькими царями.

Тай ще те нове в сій кампанії зорганізованій обріхування світа, що давнійше всі знали, що брехня організується для продовжування панування кривди на світі, а нині зорганізовані брехуни брешуть на два боки: з одного боку брешуть чужим, що їх народ вдоволений з усіх здирств та зловжитків над собою, а з другої брешуть самому народови, що чужинці аж зі самої Америки хвалять сей лад як найкращий. На місце брехні на один бік в царські часи настала брехня на два фронти. Так то поступила Росія під своїми новими царями.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, подає до відома своїм членам, що місячний мітинг відбудеться в четвер, 23. серпня о годині 7.30 вечером. Проситься всіх членів прибути на сей мітинг і вирівнати свої залеглости. Члени котрі довгують а не являться на сей мітинг, будуть виключені з братства і У. Н. С. — М. Бінашевський, предс.; І. Пастущин, секр.

ФРЕКВИЛ, ПА. Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 242, подає до загальної відомости, що на піврічнім мітингу який відбувся 12. серпня, вибрано новий уряд в котрий увійшли: І. Криба, пр.; І. Гришко, секр.; Н. Ринго, кас.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

російський і польський уряд намірають розпочати переговори в справі консулярної конвенції? Вибрано Варшаву яко центрум нарад. Консулярна конвенція обійме правила і регуляміни правного становища консулів обох країв. В них будуть включені також постанови згядом кріміналъних проступників обох держав, ліквідації спадків, промисл, мореплавство, що імпорту і експорту та инші. Чи Ви знаєте, що перебірчиві курці вибирають Мюред, позаяк вони роблені з найліпшого 100% чистого турецького тютюну?

ВИЙШЛА З ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА

НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА

З ІНФОРМАЦІЯМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ З ДОДАТКОМ ДРУГИХ ЦІКАВИХ ВІДОМОСТИЙ.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ

Замовлення разом з грішми посилати на адресу: **„SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.**

ШКІЛЬНА СПРАВА НА КОВЕЛЬЩИНІ

Український учитель на Волині, а особливо Ковельщині, де населення не вміє активно постояти за нього, безправним громадянином в Польській Републиці. Він покірний і послушний во всім не тільки шкільному інспектору на Ковельщині, а то і простому поліцаю, бо український учитель добре придивився до того, як цей інспектор разом з поліцією працюють в одній напрямку, щоб побільшу українських учителів звільнити з посади. І як червона хустина не до вподоби бикам, так народовосць не польська, а віра православна українського учителя дратує шкільно-політичному владу на Ковельщині. Тут український учитель усувається з української школи, а його місце заступає польське учительство з Галичини. Український учитель, який би небудь спокійний та лагідний, але ще він і не думав просити о посаду учительську, як влада шкільна на Ковельщині переведе його під рубрику не льояльних „вобец паньства польського".

Так було з учителями Невелич, Турський, Сосай, Сопронович, Ярмомон, Джущ і т. д., котрим відмовлено посад учителів за то, що вони не польської народности і визнання не римо-катилицького. А для того учителя-Українця, котрий якимсь чудом залишився на своїй учительській посаді досить (для виду) якого небудь доноса інспектору хоч би від простого поліцая Ваха, такий учитель „завіешони в чинносьцях натихміаст". Ніяка просьба громади як перед інспектором шкільним, так рівнож і перед п. куратором за такого учителя-Українця, щоб його було зіставлено на посаді учителя, наслідків не дає. В своїм поході против учительства українського п. Дрияновкий користується із анонімних доносів. Так, учительку Юрченко, з Колвя позбавлено посади в кінці цього шкільного року завдяки анонімному доносу, в чім признався її сам п. інспекор шкільний: „же пошкодзіло п. і то, же ктось на раніов доніусл і невіадомо кто."

Був давніще російський шовінізм для нас Українців немало шкідливий, а тепер заміняв той шовнізм польський. Він нахабно топче для Українця його рідне слово. При таких умовахвах живучи волиняк не бачить перед собою жадного просвітку, не має жадної надії на краще.

ПОЗІР! ПАЛМЕРТОН! ПОЗІР!

Заходом Українського Співацького Кружка в Палмертон, Па. відограється представлення

ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ

народна драма в 5. діях зі співами і хорами

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26. СЕРПНЯ 1923
в гали церковній при улиці Lehigh і Delaware Ave., Palmerton, Pa.

Під зарядом дякоучителя Н. Кісіля. Початок точно о годині 7. вечером.

Запрашаемо всіх місцевих і околичних Українців прибути на се гарне представлення. — КОМІТЕТ.

ПОСПІШНА ЇЗДА ДО БРЕМЕН

Регулярний відізд що середи і суботи. Великі поспішні кораблі. Добрий харч і поодинокі кабіни з двома і чотирма ліжками. Зробіть Вашу їзду, догідною на кораблях Злучених Держав.

S. S. Pres. Harding Aug.21, Sept.22
S. S. Pres. Arthur Aug.25, Oct.2
S.S. Geo. Washington Sep. 1, Oct. 6
S. S. Leviathan ...Sept. 8; Sept. 29
S. S. America ...Sept. 11, Oct. 13
S.S. Pres. Roosevelt Sept.15, Oct.23
S.S. Pres. Fillmore ......Sept. 18

Пишіть за інформаціями відносно відізду, ціни і т. п. до

UNITED STATES LINES
45 Broadway New York City
Агенти по всіх містах.
Managing Operators for
U. S. SHIPPING BOARD

ЗМОВА БЕЛА КУНА В МОСКВІ

Віденські газети містять такі сензаційні відомости з Москви: Чека з Дзержинським на чолі викрила в Москові нову змову проти совітського уряду, яка мала на увазі повалити Леніна і Троцького й посадити на місце совнаркома — „Директорію" з 12 закордоних комуністів. На чолі цієї директорії, наділеної диктаторським уповновженням, повинен був стати колишній лідер угорських комуністів Беля Кун й командуючий червоною армією петербурського округа Гітіс. Останніх десятьох членів Директорії малось на увазі набрати з числа проводирів закордонних комуністів.

Таким чином, виявилось, що серед комуністів насупив розлом. Беля Кун утворив власну радикальну комуністичну партію, яка стояла проти політики Леніна, який, на думку цієї ґрупи, робив занадто великі уступки капіталістам. На зібраннях цієї нової партії Беля Кун проводив ту думку, що теперішний совітський уряд мусить одійти через те, що він втратив довіря народніх мас й занадто далеко одійшов від справжніх прінціпів комунізму. Влада повинна перейти до рук міжнародніх комуністів, які не зачеплені націоналізмом й можуть керувати Росією в послідовно комуністичному дусі. Беля Кун притяг на свій бік командуючого петербурським округом Гітіса й той обіцяв йому при перевороті віддати до його розпорядимости цілий петербурський гарнізон. Гітіс орґанізував в Петербурзі філію онвої партії й провадив пропаґанду серед червоноармейців.

Технічо змова була орґанізована так, що змовники чекали лише гасла, щоб виступити й арештувати Леніна й Троцького.

Очевидно тут проникли шпиги з гори був відданий наказ арештувати Беля Кун в Москві, Гітіса в Петербурзі й віддати їх до суду Ревтрибуналу. Беля Кун був своєчасно попереджений про арешт і втік з Москви. Кажуть, що він переховується в одного з своїх прихильників на Україні. Чека скрізь шукає Беля Куна. Гітісаж вдалося аретшувати й він під сильною охороною спроваджений до Москви. Переведено дальші арешти. Знайдено багато компромітуючих документів. Подрібиці змови совітська влада тримає в таємниці. В петербурській „Праві" лише оголошено про арешт Гітіса за те, що він зав'язав контакт з білогвардійськими організаціями.

Арешт такого видатного комуніста, як Гітіс, в цілій совітській Росії справив велике вражіння.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читанне веде до просвіти, а просвіта — се сила.

Пишіть по цінник книжок до „SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДОЛЯРИ

ДО ГАЛИЧИНИ І НА УКРАЇНУ

пересилаемо почтою і телеграфічно в скорім часі за низьку оплату і виплачуемо долярами в місце замешкання адресата.

ПРОДАЄМО ШИФКАРТИ

Поручуємо свої услуги в справах: поворту до краю і приїзду в Америку; вироблення паспортів і афідевітів та полагоджуємо справи нотаріяльні.

ПРИНИМАЄМО ОЩАДНОСТИ

Голосіть ся особисто або листовно в рідній мові до

STANDARD BANK
AVE. B. COR. 4th ST. NEW YORK

НОВА КНИЖКА ПРИЙШЛА ЗІ ЛЬВОВА
під заголовком
ПРИЖМУРЕНИМ ОКОМ

Се збірка 22 веселі оповідання звісного і талановитого українського письменника **Осипа Маковея.**

Ціна всего 50 центів, з пересилкою 55 центів.

Хто хоче дістати, нехай замовляє зараз, бо Товариство Українських Інвалідів, яке видало сю книжку на свій дохід, прислало до Америки тільки мале число примірників.

Замовлення посилати до
„SVOBODA"
83 Grand Street. Jersey City, N. J.

ПОСПІШНА ЇЗДА НА І З УКРАЇНИ

Layette...Sep. 1, Sep. 29, Nov. 10
La Savoie..Sep. 8, Oct. 20, Nov. 24
Paris....Sep. 12, Oct. 3, Oct. 24
France...Sep. 19, Oct. 10, Oct. 31

По всі дальші інформації голосіться до місцевого агента Французької Лінії або офісу компанії
19 STATE ST., NEW YORK CITY

ЧОРНІ ДІЯМАНТИ

РОМАН В П'ЯТИ ТОМАХ
МАВРА ЙОКАЯ.
(Переклад з мадярського)

ПЕРШИЙ ТОМ.

ДРУГИЙ ТОМ.

(40)

Їх другим привілеєм є магнетизм.

Сила магнетизму простягається над усім, над рослинами, звірятами і повітрям. Він надає дивну силу залізу і людському серцю, що змагається з ним.

Цей можливий вплив обговоримо ми більш докладно пізнійше. Тепер подивимося як виглядає людина з північного бігуна.

Він безфарбний.

Йогож обличчя ніколи не опалює сонце, воно біле як з алябастру. Його риси дуже тонкі; його волося майже сталевочорне з синюватим блиском від значної скількости залізного піґменту у волосяних рурках, його очі і брови також. Він малий на зріст, але стрункий, богатий йнервами, сильний. Він живиться рослинами, від звірят він бере лише молоко; вплив магнетизма викликав в нім огиду до мясної поживи. Тому його мускули більш елястичні, вдача веселійша, він ніколи не хорує.

Його мова більш досконала ніж наша. На такім великім куснику землі мусіло розвинутися декілько мов, але в усіх їх є звуки, якими тамошні люде порозуміваються як співаючі птахи.

Їх одяг легший ніж у нас; вони не потрібують сукна та футра, пори року там однакові. У них не має жадної моди. Чому? До цього я також повернуся.

Плянетою їх неба є земля; добра, невичерпаема, як мати кохаюча земля є їх справжньою пануючою звіздою. Вінок проміння, який освітлює їх небо, гріє їх повітря, зрошує їх ґрунт, є материнська любов землі.

І в науках вони далеко випередили нас, що блукаємо ще в темряві. Вони вже знають, що магнетична сила землі є міць, яку не позичають і з допомогою якої можна все зробити.

Остільки знаемо вже ми також, що коли пустити змія і протягти дріт скрізь його шнур то з шнура цього змія можна викликати проміння блискавки пів кляфтера завдовжки. Це знав вже також Франклін.

Але вони вже дослідили, як можна сконцентрувати на однім місці цей присутний всюди магнетизм неба і землі, як можна добути з нього полумя, котре топить в шкло камінні кольоси, як порушувати ним машини без вогня і пари; як можна уживати в разі потреби магнетизм яко зброю і стріляти ним на велику відстань певнійше ніж гарматами Амстронга чи конґревськими ракетами. Це знання піднесло їх над землею. Вони відкрили таемницю літання. Не в повітрянім кораблі, але в русі полягає ця таемниця. Ластівка не має жадного повітряного корабля на спині. Вони мають машини, які порушує електричність і цей рух підносить їх з повітря. Вони вміють уживати шкло як метал і пружини. Ми зайшли вже так далеко, що можемо прясти з негнучкого шкла тонкі нитки, гнути його і уживати до ріжного плетива.

А коли можна їздити в повітрю і перевозити по нім тягарі, то не потрібно покривати благословенний ґрунт камінням довгих доріг, чи як ми говоримо, будувати шляхи; вони лишають кождий кусник землі зеленіти і постачати хліб.

Винахід літання в повітрю зробив неможливою всяку війну. Мешканці північного бігуна з повітря погналиб найбільше війско, яке з гарматами і моніторами напалоб на їх країну. Вони втопилиб його в морі, роспорошилиб блискавками, не потрібуючи держати для цього регулярного війска; там немає военної слави, ані смерти на полі бою, ані інвалідів, ані вдів та сиріт по вбитих.

З цього виходить розуміється, що там не має також жадних завойовників, тиранів. Хто змігби сісти на карк народу, який уміє літати?

Там зникло навіть поневолення запряжної худоби. Електромагнетизм гонить плуг, помагає збирати снопи, служить яко рухома сила в малім і великім; ярмо там відкинули яко знаряддя непотрібного варварства.

І проти шкідливих звірят, проти хижої дичини, не потрібно жадної зброї. Що там істнувало, було винищено, а зовні не приходить жадне. Країна оточена дуже міцною стіною.

Поганих людей, злодіїв, там також не потрібно переслідувати. Чому мавби там хтось красти? шкодити иньшому? Земля дає кождому, що він потребує. Кождий працює і живе з того.

Хліборобство не є жадною газардовою грою, як у нас, посіяні зернята сходять напевно. Жнива бувають кождого року добрі.

Там не моляться, уряджуючи процесії з хрестами, хоругвами, щоб Бог дав дощу чи сонця, але прикладають руку до того, щоб забезпечити дощ і сонячне сяево.

Коли потрібують дощ, то направляють земний магнетизм шляхом дротів до озер і морей, добувають звідтам хмари, при допомозі людської науки роблять так, що електричні хмари збираються там, де вони потрібні і зрошують суху околицю. А коли рослини потребують більш тепла, тоді направляють електромагнетизм назад до центрального пункту, дають йому більш інтензивне центральне випромінення і тоді віддалений мешканець землі бачить, що чудове північне сяево сполихає інколи вище, і питає себе: що це значить? — Що це значить? Що в країні північного бігуна, тепер жнива, що там збирають виноград.

Так роблять також ніч, коли рослини потрібують спати. Викликаний з озер туман покриває небесне світло і світ іде відпочивати.

А тому, що ціла країна мусить робити це одною волею, там панує завжди згода. Там не має національних суперечок ані спорів за кордони, ані боротьби правих і лівих, а лише самий патріотизм.

Там не має ані високого рангу, ані привілеїв народження, все живе там працею і інтелектом. Хліборобство там наука як астрономія.

А уряд? О уряд там є також. І там він дійсно заслуговує титула провидіння. Бо він не займається муштрою підданців у війську, не стягає з них податків, не заглядає їм до горшків, що вони варять, не заливає їх повінню приписів і реґулямінів, не стереже їх у вязницях, не керує їх духом в школах, не примушує їх відвідувати церкву, і присягати, не мучить, не засуджує, не наповняє їх міста урядовими неробами, не сіє неспокою і не старається вислужитися великим числом наказів, арештовань і писаниною, не загрожує один народ синами другого, не роздає накази, коли треба працювати, а коли відпочивати, коли можна бавитися, а коли ні, не вишахровує у людей їх збіже, шовк, їх металі за паперці. Ні, тут уряд не займається такими річами, але він тримає в своїй руці метеорольогічні спостереження цеї цілої частини світа. Він довідується про явища повітря і магнетизма, слідить уважно за піднесенням вітра і повідомляє цілу державу про свої спостереження; його замки не кріпости а обсерваторії, він спирається не на державну релігію а на науку. Він концентрує в своїх руках досліди, удосконалення винаходів, використання всіх спостережень і швидке поширення відкрить.

Це багато, і лише це жадає населення північного бігуна від свого уряду.

Але коли уряд не бере жадних податків, з чого удержує він цілий свій організм, ним платить він своїм вченим, які не можуть ходити за плугом, звідки бере він кошти на величезний апарат, цілу метеорольогічну сітку, винаходи, заклади для виховання, на академії? Річ дуже проста, держава провадить торговлю. Їй належать засоби комунікації, якими перевозять продукти з одного кінця частини світа до другого. Торговля є на службі у держави. Також в тім новім світі, що лежить по цей бік магнетичного пасу знають цей промисл і уряди провадять його з зиском (дивись тютюновий монополь) — з тою ріжницею, що уряд магнетичної країни не купує у Петра тютюн з його поля за десять ґульденів, щоб по годині продати йому тому ж самому Петру за пядесять ґульденів — але він перевозить продукт туди де його нема, і заробляє при тім стільки, що не має дефіциту.

Окрім того держава володіє всіми фабриками, копальнями, всіми варстатами, потрібуючими більш сконцентровану силу; з них вона живе, богатіє і зміцнюється, як у нас Ротшільди, не маючи цивільного листу.

Тут нема ані біржевого шахрайства, ані банкротів, нема міліонерів, зайвий капітал який робить чесноти товарами, жінок марнотратними, чоловіків пожадливими; але тут нема також жадних жебраків. Міліонером є лише держава і бідними лише міністри.

Якже там можуть бути уряджені доми? Чи будують їх там взагалі? І як? Наша архітектура булаб там смішною. Ми стягаемо до купи сотки матеріялів, приставляємо до них десятки ріжних ремісників, латаемо до купи дерево, камені, залізо, пісок, шкло — і тоді маємо темні кімнати, скрізь які свище вітер, і коли будинок постоїть сто літ, то говорять, що він старий. В країні магнетизму це цілком інакше, там будують зовсім не так. Там досить жоретви, бо її не вживають там для шляхів; береги ставків і моря дають досить соди. Тому шкло там загально вживане. Могутним електромагнетичним вогнем перетоплюють жоретву і соду в шкляну масу і з неї роблять дім за дві години. Як? Хто не грався в дитинстві соломинкою і миляною водою? Ми встромляємо соломинку в миляну воду і дмухаємо в неї заразже з маси плину підмається ґрупа кольорових баньок, які висять одна на другій з найбільшою в середині. — Мешканці північного бігуна роблять це таких так; вони вводять великий дмуховий апарат в масу шкляного плину і незабаром з неї підмається дім з круглими шкляними стінами, шкляними дахами, маленькими кімнатками навкруги і великою банею по середині, яка служить мабуть родині їдальнею. Цілий будинок готовий, будівничий потрібує лише прорізати двері з одної прозорої кімнати до другої. Тоді там все цілком добре, стіни не вохкі, не потрібують жадної направи, кімнати не темні і без протягу, будинки не горять і стоять вічно. Головна вигода для мешканців магнетичної країни є та, що шкло яко ізолятор дає відпочити нервам подражненим зовнішнім магнетизмом.

(Дальше буде).

CUNARD

ХОЧЕТЕ СПРОВАДИТИ РІДНИХ З УКРАЇНИ?

24.406

російських пасажирів приїде сюди в біжучому році. Кюнард Лінія має свої бюра в Харкові, Києві, Одесі і других містах Европи.

Всі пасажири Кюнард Лінії суть спроваджені на корабель обслугою компанії цілком безплатно. Лінія Кюнард помагає своїм пасажирам дістати пашпорти і віза.

Пасажирам Кюнард Лінії не треба чекати, позаяк кораблі компанії відізджають по кілька раз в тиждень. Пішліть рідним шифкарту нашої компанії, котра має найскоріші кораблі у світі.

За інформаціями звертайтеся до корабельних агентів або до

або до:
CUNARD LINE
25 Broadway
New York

ФАРМИ!

ФАРМА НА ПРОДАЖ

ФАРМА 53 АКРІВ, 30 акрів орного поля, решта пасовиско і будівничий ліс, сад, річка коло дому, дім новий на 6 кімнат і чотири другі забудовання, школа при фармі, 2 корови, 1 гарний кінь, 200 курий, 5 безрог, близько міста. Ціна $2400, готівкою $1200.

P. OWBY,
104 Avenue A, близько 12. улиці, New York City. 91-96

ФАРМА В НЮ ДЖЕРЗИ, недалеко Ню Йорку, 68 акрів, 50 акрів орного поля, решта пасовиско і ліс, гарний дім і пять других будинків, гарний молодий сад, річка, 2 корови, 2 коні, 2 безроги, 120 курий, вся потрібна машинерія і газолінновий інджин. Ціна $3800, готівкою $1600. 91-96

S. POKUTNY,
420 E. 5th Street, New York City

ФАРМА 81 АКРОВА, з чого 15 акрів грубого ліса, земля чорна, рівна і без каміння, будинки добрі, дім на 9 кімнат з водою і пивницею, 6 коров, 2 коні, 300 курий, машинерія, 5 акрів картофлів, 4 акри кукурузи, 7 вівса, 3 жита, 25 тонів сіна і великий город, 3 милі від міста і колії, при стейтовій дорозі. Сподаю через виїзд до краю впрост від властителя. Ціна $3.300 готівкою $1500, як за готівку то за $3.000. **P. KIMKO, P. O. Box 592, Broadalbin, N. Y.** 92-95

ЗАМІНЮ 50 АКРОВУ ФАРМУ в Мічіґен за автомобіль або добру лоту. Нема довгу. Також добра фарма в Лонг Айленд, добрий дім, барна, все за $3000, готівкою $700. Продасть: **Sonnitowych, 236 E. 2nd Street, New York City.** 93-95

НОВИЙ ДІМ на 6 кімнат, гарадж на 3 автомобілі і курник, 3 акри землі, на Лонг Айленд, 38 миль від Ню Йорку, одна година їзди з Ню Йорку. Ціна $5.200, готівки $2.000. По близші інформації голоситись особисто, листовно або телефонічно до властителя на адресу: **J. WILKS, 2537 Grand Concourse, New York City, Bronx.** Tel. Kellog 5509. 89.91,3,5,7

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

Собор Російскої Церкви ухвалив усунути московського митрополита Антонія? В звязи з сею постановою митрополит з Одеси Евдокім настановлений головою Собору Російської Церкви. Евдокім є добре знаний російській іміграції в Америці, позаяк в р. 1915 займав тут місце архиепископа Платона. Платон є тепер знова в Америці як голова старої російської церкви. Чи Ви знаєте, що пачка Мюред цигареток є варта two пачок инших цигареток?

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

З ЕМІГРАНТСЬКОГО ЖИТТЯ В ПАРИЖІ

Як відомо, найбільш ворожу позицію до большевиків займає Франція, хоч після всіляких конференцій вона змакшила своє відношення до них, допустивши їх представників на Ліонську вітавку, але це не набагато посунуло комуністичну справу наперед у Франції.

Тим часом Французи досить поінформовані про тутешніх перекінчиків, знають навіть про їх роботу на користь большевиків, але доки ці особи не шкодять терсонально Франції, доти вони сидять спокійно й роблять свою зрадницьку Юдову роботу, пособляючи Москалям топити українську справу. Звичайно я маю на увазі Українців-перекінчиків, що покапились на московські гроші й по мірі потреби (а це залежить від сум, котрі вони одержують від своїх патронів) все щиріще беруться до знищення укр. руху. На щастя таких перекінчиків тут і мало тай дуже невисоким авторитетом вони користуються, щоби впливать на українську еміграцію, правда не дуже численну.

Тутешні перекінчики-Українці всіма силами запобігають ласки у большевиків (очевидно грошевої), але представники **„трудового народу"** щось не дуже постачають наших зрадників „іскомою грошевою", бо утворилася потреба організувати якесь діло, котреб могло давати відомий заробіток на підтримання не тільки життя, а й **„рідної їм большовицької роботи".**

Таким ділом явився український хор, що склався з не-Українців, переважно Москалів, якими тут хоч греблю гати.

Вже четвертий рік не стихає українська пісня по всіх закутках Франції, даючи можливість нашим емігрантам жити й то не погано. Московські наймити, а наші ренегати чудово зрозуміли це й утворили хор, що українською піснею пособляє їх існуванню. І от уже восьмий місяць цей хор постачає „іскомую грошеву" панам із „Дієвого комитета", даючи можливість п. Борщакам їздити на побачення з Раковським до Лозанни, не працювати, а сидіти спокійно в Парижі й захищать інтереси окупантів на Україні, в „Юманіте". Не знаю чи відомо нашим емігрантам про діяльність тутешніх співробітників „Дієвого комитета" які є в тісному контакті зі всіма анти-українськими організаціями й які старанно уникають Українців.

На скілько шкідливою роботою являється їх присутність тут, може свідчити те, що інтерес до української пісні починає падати, а незабаром може і цілком упаде по причині нехудожнього виконання та недбалости дірігента цього хору п. Кириченка, якого афішують, як скінчившого віденську консерваторію, котрої він не бачив — ясно, що така безсовісна реклама потрібна лише для того, аби зібрати публіку на концерт, взяти гроші, а решта — плювать. Мало того, що п. Кириченко Українець, дає можливість заробляти на нашій пісні Москалям чистої води, ренегатам на їх шкідливу для України роботу, але й нищить ті здобутки серед французької музикальної публіки, які лишив по собі Ол. Кошиць.

Правда не лише наші ренегати зайнялися цією комерцією. Тутешні Москалі, що мають грошики вже давно сіпалися зорганізувати „русскій хор" в противовагу Кошицеві (вони згадують його не инакше, як зі скрежетом зубовним), але це їм ніяк не вдавалось. Попередній досвід всіляких композиторів московських не давав позитивних наслідків і хору доброго тут не було, але явились **Українці.** Не так давно одним із вигнаних ще в 20-ому році з Капелі Кошиця „одеситом" М. Кучеровим та „малоросом" генералом Савицьким на гроші ріжних Коковцових, Шкуро то-що заклався український хор, на дірігування яким закликано було Петра Стеценка, до речі, дуже й дуже неталановитого і взагалі нездібного. (Так завше у славного композитора нашого безславний брат).

Формувати 3-тий хор в Парижі, знаючи тутешні обставини та конкуренцію було смішно тай грошиків було жаль, але очевидно Росіянам не о те розходилось.

Через 3 місяці безкорисного сидіння в Парижі хору цьому довелося виїхати на один концерт, якого провалено, а афішовано його було не як Український Національний Хор, а просто **„Хор генерала Савицького"** (до речі, хитрого мужика). На цьому його роботі було покладено кінець. Тепер до цього діла примазується відомий грабіжник ген. Шкуро (що куфрами возить брилянти) і брат композитора Стеценка має керувати хором „Мала Росія", бо таку назву хочуть дати цьому хорові генерали. Ясно, що москалі хочуть знищити ту роботу, що вже 4 роки роблять дійсні Українські Хори. Звичайно Українці роблять все можливе, щоби пошкодити сьому, але чи вдасться невідомо. Цей хор складений виключно з Москалів за винятком Стеценка та ще одного баса, і може вони й протестують, але цей протест глушиться більшостю московською та грішми.

Оттак Українці самі віддають свою найсильнішу зброю до рук Москалів і все зза поживи.

До всього того всі ці хори: і „генералів Савицького та Шкуро" і „Дієвого Комитета" до того погано співають, що цілком псують те реноме, яке склалося серед французької публіки про українську пісню.

І тільки невеличка група Українців ясною зіркою світить на тутешньому обрійові. Це хор „Прометей" під діригуванням талановитого учня Кошиця п. Кирила Миколайчука, що від 1921-го року працює по всій Франції, Еспанії та Бельгії. Цей хор, утворений на республіканських підвалинах всіма можливими засобами змагається ... розкрити їм очі на ті фальсифікати, але звичайно вдається трудно, хоч не можна сказати, щоб нічого не виходило.

На других ділянках українського емігрантського життя в Парижі тихо. Правда в останні часи помітно тягу з Німеччини, переважно Наддніпрянців, головне за працею, яку тут легко дістати.

На осінь передбачається заснування Українського Студентського Союза і є чутка, що Французи давати-муть Українцям стипендії цілком окремо від Росіян, але це дуже й дуже проблематично.

Париж, 17. червня, 1923.

Василь Чоколівський.

DR. M. SMITH
10 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юрія
Говорить по українська.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітей.
Найновіші електричні апарати.

З „НАСТРОЇВ"

I.

Цей гамір і крик
веселих людий,
Звінкий їхній сміх —
так дико гуде!
Він нерви всі бурить,
І сум в серцю будить —
Глибоко в душу вражає!

Як в жертві палять
божкові життя:
Серця, що горять
вже пяним чуттям,
Як гучно пирують,
Вони, бенкетують
Я сльозу із болю зроняю!

Бо час моїх літ
теплої весни,
Розбуялий квіт
хлопця-мущини —
Розквинсь і зівянув
Між куль і кайданів
Їх блиском і гуком зловіщим!

В пекольнім вогни,
в неволі жмудній,
Проплили вони —
літа молоді!
Аж жаль серце давить,
Всю душу кервавить —
Бо жити я досі не жив ще!

Вся сила надій
Моєї душі;
Краса юних мрій,
бажання усі —
Завчасу зівяли,
Без квіта злиняли —
В зенітові літа самого!

И як час цей спомяну
минулий, змарнілий,
Так каменем стану!
. . . .
Бо жаль за весною
Мені-ж бо чужою...
Жаль літа-життя молодого!

Джерзи Сіті, 28. I. 1923.

II.

Музика грає й грає,
Тяжко й гірко ридає!
Так тони глибокі
Важкої розпуки
На струнах тоненьких
З душі виливає,
Що серденько плаче,
Тихенько плаче —
Об днях молоденьких...

Роскішно чудні тони:
Наче сумні ворони,
Так стогнуть і плачуть
Зловіщо так крячуть
Над серденька трупом,
Що радби розбить їх!
В пітьмі розігнати!
Здусити! й не знати! —
Не мучитись смутком!...

Відень, грудень, 1921.

П. Ковальчик.

УКРАЇНСЬКИЙ ХИРОПРАКТОР
ДР. АНДРЕЙ БОРИК
лічить виключно ріжні задавнені недуги.
Ню Йорк офіс 335 East 18th Street. Понеділок, середа, пятниця від 10. рано до 8. вечер. Неділя від 10. до 1.
Бруклин офіс: 583 Bedford Avenue (cor. Keap Street).
Вівторок, четвер, субота від 10. рано до 8. вечер.

Український Лікар С. КАУФМАН
хронічні внутренні слабости
111 EAST 7th ST., NE. YORK
Приймає від 1. до 8.30 веч.
Новий офіс в Асторія, Л. Ай.
488 6th AVENUE, ASTORIA, L. I.
Приймає від 9.30 рано до 12. пол.
Telephone: Astoria 2872

Лікарська канцелярія українського
ДОКТОРА К. БІЛИКА
при співучасти лікарів спеціялістів, що недавно прибули з краю.
91 ST. MARK'S PLACE
(8-ме улиця, коло 1-ої Евн)
Урядові години: від 12. до 2. і від 6 до 8. веч. Телефон Dry Dock 5143

Tel. Stuyvesant 2097
ДР. МЕД. МУСІЙ КАДЕЦЬ
переніс свій офіс на
218 SECOND AVE., NEW YORK
між 13. а 14 улицею
Приймає що дня від 9—12; 6—8.
В неділю від 9—1.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Евн
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4032

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ
МУЩИН І ЖЕНЩИН
як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, виснилення нервів, ревматизм, острі нервові і хрящеві недуги.
Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. a Irving Place
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ женщини до заряду дому і опіки двоїх дітий. Може бути до 40 літ стара і з одною або двоїма дітьми. Ласкаві зголошення слати до:
FRANK KULYNIAK,
1098 Cliare St., Youngstown, O. 94-95

ПОШУКУЮ свого мужа Яська Гурніка, літ 26, середного росту, блондин, має знак на чолі, сиві очи, лисий, робить при чищенню вікон. Вже рік як лишив фамілію і чутки по собі не дає. Хтоби о нім знав і подасть його адресу, дістане нагороду, або ти сам дорогий мужу дай чути о собі. **Mary Gurnik, 318 N. Wood St., South Bend, Ind.** 94-95

ПОШУКУЮ Андрея Штефанишин з села Дорошівка, пов. Заліщики, Гал. Має перебувати в Ірвані. Хтоби о нім знав або він сам, прошу зголоситися до: **Hryhory Badeluk, 965 E. 67th St., Cleveland, Ohio.** 93-94

НА ПРОДАЖ гросерня і делікатесен штор. Дуже добра нагода для нашого чоловіка. Штор з помешканием і меблями. Рент $30. Інтерес добре вироблений між своїми людьми. За певність ручимо. **J. B., 667—6th Avenue, Brooklyn, N. Y.** 93-94

ПРОСИМО Тов. Укр. Молодіж з Бостон, Масс. подати свою адресу до адм. „Свободи". Тут єсть лист для Вашого товариства від студентів з Німеччини.

ХРУСТАВЧУК ІВАН нехай зголоситься до адм. „Свободи" по ... з старого краю.

РЕСТАВРАНТ на продаж. Добрий бізнес. Рент танний з помешканием. Голоситись під ч. **202 Park Ave., Brooklyn, N. Y.**

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД ПІРЯ в Північній Америці. Маємо в нашім складі піря власного виробу, а не злежане зі складів. Піра скубане ціле і мох; на жаданне вишлемо пробки. Товар висилаємо до всіх стейтів в Америці експресом. Пишіть по українськи до фірми на адресу: **ALBERT STETZ, 138 Passaic Street, Passaic, N. J.**

ВЕСЕЛА БАНДУРА
Повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців.
ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.
Замовлення посилати до:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

25% ОПУСТУ!!!

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і книжкам. Вони не жаліли гроша на піддержанне своєї літератури, не жаліли часу на читанне книжок, не ... обоятни на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів.

Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до вільного поступу як і у них. До сього не запізно. Однак сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, если народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого ... Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Книгарня „Свободи" (Українського Народного Союза) зробила богато для просвіти українського народа, ... Нехайже і на дальше Українці вспирають її і замовляють книжки від сего найбільшого видавництва української літератури в Америці і взагалі в Канаді.

ТЕАТРАЛЬНІ ТВОРИ.

* **Американець,** веселий образ з життя народа зі співами в 3-ох діях, Мст. Руса ... 15
* **Базар,** песа на 4-ри розділи, В. Винниченка ... 25
* **Батраки,** драма в 4-ох діях, малюнок з робітничого життя, переробив з російського Ф. А. Костенко ... 35
* **Бесталанна,** драма в 5-ох діях, Ів. Тобилевича ... 35
* **Блудний син,** образ з життя наших виселенців в Америці в 4-ох актах зі співами, Є. А. Луцика ... 25
Бондарівна, драма в 4-ох діях, Ів. Тобилевича ... 20
* **Бувальщина** або **На чужий коровай очий не поривай,** комедія в 1-ій дії, Велисовського ... 20
† **Будівничий Сольнес,** драма в трьох діях, нап. Г. Ібзен, переклав Мирослав Капій ... 35
* **Бурлака,** драма в 5-ох діях, Івана Тобилевича ... 35
† **Бурлака (Чабан),** драма на пять дій, Івана Тобилевича (Карпенка Карого), з передмовою Василя Верниволі, брош. 35, опр. ... 50
* **Великий молох,** песа на 3 розділи, В. Винниченка ... 50
* **Вертеп,** сценічна картина для колядників, Є. Луцика ... 5
* **Верховинці,** драма в 3-ох актах, Осипа Коржениовского, переклав В. Держирука ... 30
* **Весілля Полтавці** або **Возний оженився,** комедія з життя полтавських Українців в 3-ох діях зі співами і танцями, К. П. Мирославського ... 30
* **Ворожбит,** комедія в 1-ім акті, Є. Луцика ... 10
* **Вихрест** (В чаду кохання), драма в 5-ох діях зі співами і танцями, Козиї-Уманської ... 35
† **В долині сліз,** драма в 4-ох діях, нап. Єлисей Карпенко ... 30
Вільна хата, пролог, Ярослава Марченка ... 10
* **З неволі темноти,** комедія з життя наших виселенців в Америці, в 3-ох діях, Є. Луцика ... 25
* **В Тарасову ніч,** драматична картина в одній дії, нап. (віршем) О. Кобець, з портретом автора і з образками в тексті ... 20
* **Гей на Івана, гей на Купала,** оперетка в 1-ій дії, Петра Федюкова ... 15
* **Глитай або павук,** драма в 4-ох діях, М. Л. Кропивницького ... 35
Гостина св. Николая, драматична гра в 4-ох виходах, Є. Калитовського ... 10
* **Дай серцю волю, заведе в неволю,** драма в 5-ох діях, М. Кропивницького ... 40
Два домики і одна фіртка, комедія в 1-ій дії, Льва Лотоцького ... 15
* **Двоє,** драматичний малюнок на одну дію, Гаврила Кобзаря ... 10
* **Дівочі мрії,** трагі-комедія в 6-ох відмінах, Семена Ковбля ... 50
* **Добрі діти,** образ з життя американських школярів в 3-ох діях, Панька Клима ... 15
* **Доки сонце зійде, роса очи виїсть,** драма в 4-ох діях, нап. М. Л. Кропивницький ... 40
* **Душогуби,** драма в 5-ох діях, І. Тогобочного ... 35
* **Душогубка,** драма в 4-х діях, Т. Трушевського ... 30
* **Дячиха,** комедія в 4-ох діях, Т. С. Сулими ... 35
† **Едельвайс,** песа в одній дії, нап. Єлисей Карпенко ... 15
* **Єврейський розвод,** драма в 5-ох діях, Л. Суходольського ... 35
* **Живий мертвець,** жарт на одну дію, Гаврила Кобзаря ... 25
† **Живий труп,** драма в 6-ти актах, нап. Лев Н. Толстой, з великоруського переклав Петро Білоскурський ... 35
* **Жидівка вихрестка,** драма в 5-ох діях, П. І. Тогобочного ... 50
* **За друзі своя,** драма в 5-ох діях, В. П. Товстоноса ... 40
* **Зачарований світ,** драма в 5-ти діях, нап. Микола Курцеба ... 50
* **За Неман іду,** оперета в 4-ох діях, В. Александрова ... 20
* **Запорожець за Дунаєм,** оперетка в 3-ох діях зі співами і танцями, Г. Артимовського ... 25
* **Запорожський клад,** комедія-оперета в 3-ох діях, Ванченка-Писанецького ... 20
† **Земля,** драма в 4-ох діях, нап. Єлисей Карпенко ... 30
Зоря нового життя, комедія в 4-ох діях, А. Ф. Коленко ... 30
* **Ішов сват,** комедія в 1-ій дії, Із. Трембіцького ... 10
Капраль Тимко або **Що нас губить?,** народна мельодрама в 5-ох актах, І. Мидловського ... 20
Кара за гріх, сумний образ з життя американського народа в 3-ох діях, написав Сеїл ... 35
* **Катерина** (Мученица), драма в 4-ох діях, Ванченка-Писанецького ... 30
† **Княгиня Любов,** історично-українська драма-дума в трех діях, нап. С. Ярічевський, з трема піснями в нотах, брош. 20, опр. ... 30
Козацьке сватання на 3 дії ... 25
* **Комедія про чоловіка, що оженився з німою,** жарт в двох актах, нап. А. Франс ... 20
* **Кохання в мішках** (Різдвяна ніч), водевіль в 1 дії зі співами (по Гоголю), С. Комишеванцького. Ціна з партитурою ... 30
† **Лікар-шутивр,** жарт в одній дії Молієра, брош. 20, опр. ... 30
* **Мазепа,** історична драма в 5-ох діях, С. Комишевацького ... 35
* **Майська ніч,** комедія в 3-ох діях, Т. Устенка-Гармаша (після М. Гоголя) ... 30
* **Манігрула,** комедія в 1-ій дії зі співами і танцями, Я. Майданика ... 15
* **Маруся Богуславка,** побитово-історична драма в 5-ох одмінах, М. Старицького ... 50
* **Мати наймичка,** драма в 4-ох діях, І. А. Тогобочного ... 25
† **Між двох сил,** драма на 4 дії, В. Винниченка ... 50
Монольоги ч. 1 ... 20
Монольоги ч. 2 ... 20
Монольоги ч. 3 ... 20
Мужики аристократи, народний образ в 2-ох діях, Г. Цеглинського ... 15
* **На відпуст до Києва,** комедія в 3-ох діях, П. Стеценка ... 30
* **Наймичка,** драма в 5-ох діях, Ів. Тобилевича ... 35
* **На сіножаті,** жарт на одну дію, Л. Яновської ... 25
* **На старости літ,** образ з життя народа в 1-ій дії, І. Я. Луцика ... 10
† **„Настоящі",** комедія в одній дії, Олекси Бобикевича, з передмовою Василя Верниволі, брош. 20, опр. ... 30
† **Наталка Полтавка,** українська опера в двох діях Івана Котляревського ... 25
* **На тихі води, на ясні зорі,** сценічний образ з життя народу в 4-ох діях, в 7-ох відслонах, В. Держируки ... 25
Невольник, драма в 5-ох діях зі співами і танцями. Усценізував Карпенко Карий (Тобилевич) після поеми Т. Шевченка ... 20
* **Недолюдки,** бувальщина в 3-ох діях, Ванченка-Писанецького ... 30
Не ждали, образ з життя народа в 1-ім акті, Романа Сурмача ... 10
* **Нещасне кохання,** драма в 5-ох діях, Малька ... 40
* **Ніч під Івана Купала,** драма, в 5-ох діях зі співами і музикою М. Старицького ... 50
† **Новоженці,** комедія в двох діях Берштерне Бернсона, брош. 20, опр. ... 30
Ой, не ходи Грицю, та на вечерниці, народна драма зі співами в 5-ох діях, М. П. Старицького ... 30
* **Орися** (В каламутній воді), малюнки з міщанського життя в 4-ох діях, А. Ф. Волоського ... 25
Ох! не люби двох!, оперета в 3-ох діях, А. Нагорянського ... 25
* **Пан писар,** штука в 3-ох актах. Написав Г. Г. ... 20
Пан Штукаревич або **Оказія, якої не бувало,** сільські сцени на 2 дії зі співами, С. Е. Зіневича ... 35
* **Панна штукарка,** жарт на 3 дії, А. Ф. Володського ... 30
Пекло в хаті, образ з життя народа в 1-ім акті, Романа Сурмача ... 15
* **Перший горальник,** фантастична картина в 3-ох діях, написав Лев Лопатинський (на основі казки Л. Толстоя), і **В святині,** оповідання ... 40
* **Пімста Жидівки** або **Чортове кубло,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями, А. І. Козачанської ... 40
* **Пімста за кривду,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями, В. Г. Казанівського ... 30
* **Повернувся із Сибіру,** драма в 5-ох діях, Л. Яновської ... 35
† **Понад наші сили,** драма в двох діях, нап. Берніштерне Бернсон, переклав А. Крушельницький ... 25
* **По ревізії,** етюд в 1-ій дії, Марка Л. Кропивницького ... 20
† **По ревізії,** етюд у 1-ій дії, М. Кропивницького, з пер. словом В. Верниволі, брош. 20, опр. ... 30
* **Помилилися у дурня,** комедія-оперетка в 3-ох діях, М. Л. Кропивницького ... 35
Правда все горою, образ з життя народа зі співами в 3-ох актах, Р. Сурмача ... 25
* **Прометей,** драматичний уривок, Й. В. Гетого (переклав М. Слабінський) ... 15
* **Простак** або **Хитрощі жінки перехитрені москалем,** комедія в 1-ій дії, Василя Гоголя ... 20
† **Розладдє,** драма в 4 актах, нап. Дмитро Николишин, брош. 40, опр. ... 55
† **Роман Великий,** трагедія в пяти діях, Василя Пачовського ... 1.25
† **Сальоме,** драма Оскара Уайльда, з портретом автора і з передмовою Б. Л. ... 60
* **Самопалка,** картина з революційного життя на Україні в 2-ох діях, В. Шопінського ... 35
Сатана в бочці, комедія зі співами в 1-ім акті ... 10
Сватанне на Гончарівці, оперета на 3 дії, Гр. Квітки-Основяненка ... 35
Свекруха, комедія в 3-ох діях, Л. Лопатинського ... 25
* **Свекруха Свдоха,** образок сценічний в 3. діях ... 20
Свілки, сценічний жарт на одну дію, Миколи Курцеби ... 15
Соколики, комедія в 4-ох діях, Григорія Цеглинського ... 35
Страйк, сценічний образ з життя хліборобів в Галичині в 3-ох діях, Н. Струтинського ... 20
† **Так вам треба,** іграшка в одній дії з музиками, танцями, співацками, Ю. Федьковича, брош. 20, опр. ... 30
* **Тарас Бульба під Дубном,** драма в 4-ох діях, К. Ванченка-Писанецького ... 35
Тато на заручинах, міщанська пригода в 1-ій дії, Григорія Григорієвича ... 10
* **Терновий вінок** або **Жертва царизма,** драма на 4 дії, В. Сиротенка ... 50
* **Трійка гільтаїв,** комедія в 5-ох діях зі співами і танцями, М. Нестроя ... 35
Украдене щастє, драма з сільського життя в 5-ох діях, Івана Франка ... 25
† **Фавст,** трагедія, нап. Й. В. фон Гете, з німецької мови віршований переклад Д. Загула, з передмовою і з портретом автора та 12 ілюстраціями Ліцен-Маєра ... 45
† **Хазяїн,** комедія в 4-ох діях Іван Тобилевича (Карпенка Карого), із переднім словом і поясненнями проф. Т., брош. 40, опр. ... 55
* **Халепа,** жарт з артистичного життя на одну дію, Ю. Яворенка ... 20
* **Хмара,** в 5-ох діях, зі співами і танцями, А. Л. Суходольського ... 40
Хто винен, драма в 3-ох діях, Остапа Леся ... 15
† **Цезар і Клеопатра,** історія, в 5-ти актах, нап. Бернард Шов, пер. О. Пашук ... 35
* **Циганка Аза** або **Хата за селом,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями, нап. І. К. Галасевич, пер. Єронім Калитовський ... 50
* **Циганка красавиця,** комедія в 3-ох актах, Гр. Г. Солодковича ... 25
* **Червона свитка,** комедія в 4-ох діях, В. Держируки ... 20
* **Щасливий край,** жарт в 1-ій дії, Гр. Коваленка ... 15
* **Як вони женихалися,** жарт на одну дію, А. Володського ... 25
* **Як ковбаса та чарка, то минеться й сварка,** комедія в 1-ій дії, М. П. Старицького ... 20
† **Як козам роги виправляють,** фрашка в 1 відслоні, Ю. Федьковича, брош. 20, опр. ... 30

† РУССКАЯ БИБЛІОТЕКА.

Твори російських клясиків.

Л. Н. Толстой, **Анна Каренина,** романъ въ восьми частяхъ, два тома, опр. ... 3.50
Ѳ. М. Достоевскій, **Братья Карамазовы,** романъ въ четырехъ частяхъ съ эпилогомъ, два тома, опр. ... 3.50
И. С. Тургеневъ, **Отцы и дѣти,** романъ въ XXVIII главахъ; **Накануне,** романъ въ XXXV главахъ, опр. ... 1.75
М. Е. Салтыковъ, **Господа Головлевы,** опр. ... 1.75
И. А. Гончаровъ, **Обломовъ,** романъ въ четырехъ частяхъ, опр. ... 1.75
Ѳ. М. Достоевскій, **Преступленіе и наказаніе,** романъ въ шести частяхъ съ эпилогомъ, опр. 1.75
И. С. Тургеневъ, **Дымъ,** романъ въ XXVIII главахъ; **Дворянское гнѣздо,** романъ въ XLV главахъ съ эпилогомъ, опр. ... 1.75
А. П. Чеховъ, **Лишніе люди,** очерки и разсказы, опр. ... 1.75
Л. Н. Толстой, **Война и миръ,** романъ въ четырехъ томахъ ... 7.00
И. С. Тургеневъ, **Новь,** романъ въ XXXVIII главахъ; **Рудинъ,** романъ въ XII главахъ съ эпилогомъ, опр. ... 1.75
Л. Н. Толстой, **Такъ что же намъ дѣлать? О жизни,** опр. ... 1.75
А. П. Чеховъ, **Житейская мелочь,** очерки и разсказы, опр. ... 1.75
И. С. Тургеневъ, **Записки охотника,** опр. ... 1.75
Л. Н. Толстой, **Царство Божіе внутри васъ,** христіанство не какъ мистическое ученіе, а какъ новое жизнепониманіе, опр. ... 1.75
Ѳ. М. Достоевскій, **Идіотъ,** романъ въ четырехъ частяхъ, два тома, опр. ... 3.50
Н. В. Гоголь, **Похожденія Чичикова или Мертвыя души,** поэма, опр. ... 1.75
А. П. Чеховъ, **Степь,** разсказы и повѣсти, опр. 1.75
И. С. Тургеневъ, **Андрей Колосовъ,** повѣсти и разсказы, опр. ... 1.75
А. П. Чеховъ, **Дуэль,** разсказы и повѣсти, опр. 1.75
И. С. Тургеневъ, **Затишье,** повѣсти и разсказы, опр. ... 1.75
Н. В. Гоголь, **Вечера на хуторѣ близъ Диканьки; Миргородъ,** опр. ... 1.75
Л. Н. Толстой, **Дѣтство, Отрочество, Юность,** повѣсти, опр. ... 1.75
Ѳ. М. Достоевскій, **Бѣсы,** романъ въ трехъ частяхъ, два тома, опр. ... 3.50
А. П. Чеховъ, **Черный монахъ,** разсказы и повѣсти, опр. ... 1.75
А. П. Чеховъ, **Мужики,** разсказы и повѣсти, опр. ... 1.75
И. С. Тургеневъ, **Вешнія воды,** повѣсти и разсказы, опр. ... 1.75
В. М. Гаршинъ, **Собраніе сочиненій,** опр. ... 1.75
И. С. Тургеневъ, **Пунинъ и Бабуринъ,** разсказы и стихотворенія, опр. ... 1.75
А. П. Чеховъ, **Драмы и комедіи,** опр. ... 1.75
И. С. Тургеневъ, **Сцены и комедіи,** опр. ... 1.75

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ. — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі чатуан книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий моні-ордер. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешканці по малих місцевостях повинні при замовлюванню книжок посилати 10 центів на реджістер. За надоручені книжки коли замовляючий не присилає на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

КОЖДИЙ, ХТО ЗАМОВИТЬ НАЙМЕНЬШЕ НА 5 ДОЛ., ДІСТАНЕ З ПОДАНИХ ЦІН ЧЕТВЕРТИНУ (25%) ОПУСТУ.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подано у низшій адресі:

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.